

Motion till riksdagen

1987/88:Fö426

av Göthe Knutson m. fl. (m)
om reservofficerspensionerna

Reservpension kallas i dagligt tal en ersättning som utgår på grund av anställning i försvarsmaktens reserver, i väg- och vattenbyggnadskåren och i civilförsvaret. Ersättningen utgår till anställda i huvudsak före år 1960, från vilken tidpunkt tjänstgöringspremier infördes, premier som utbetalas vid ett antal tillfällen i anslutning till fullgjord tjänstgöring.

I stället för reservpension kan reservofficer välja att ta ut ett engångsbelopp beräknat som det kapitaliserade värdet av pensionens s. k. grundbelopp (beräknat enligt prisnivån 1947).

Reservpensionen utgår i normalfallet fr. o. m. det år reservofficeren fyller 56 år, år 1988 med ca 1 550 kr. per månad. Detta gäller fram till den tidpunkt då ATP börjar utgå då den genom gällande samordningsbestämmelser kan minskas till mindre än halva beloppet (med i princip 10 % av utgående ATP).

Reservpensionen är indexreglerad genom att den räknas upp i takt med förändringen av basbeloppet enligt lagen om allmän försäkring. Engångsbeloppet är däremot inte prisreglerat utan är sedan 1940-talet oförändrat, högst ca 20 500 kr.

Ej avtalad

Beslut om reservpensionens samordning med ATP fattades av riksdagen år 1962 (prop. 1962:195, SU 190, rskr. 402) utan förhandlingar med de fackliga organisationerna. Bestämmelserna om reservpensionen och engångsbeloppet finns inte heller i avtal utan är reglerade i kungörelser/förordningar.

Reservpensionen är ingen pension i vanlig mening. Den beräknas inte på avgångslönen utan på ett på 1940-talet fastställt belopp, som årligen framräknas. Den innefattar inte heller någon familjeförman. Den har närmast karaktär av en premie att jämföras med livränta eller avgångsvederlag, såsom tidigare framhållits av försvarets civilförvaltning och statskontoret (SPV:s föregångare), se t. ex. prop. 1943:143; s. 73.

Denna reservpensionens karaktär angavs också framgå av att den vid viss ålder kunde bytas ut mot en engångsersättning att jämföras med avskedsgratifikation.

Ensidigt beslut

Reservofficerare anställda enligt äldre bestämmelser kan inte acceptera att de förmåner de en gång utlovades vid anställningen genom ensidigt beslut

av arbetsgivare och genom inflationen försämrats i den utsträckning som skett.

På fråga om bl. a. reservpensionens ställning i ett AP-fondsystem i informationsbroschyr inför folkomröstningen år 1957 blev svaret: "Nej, om utlovade pensionsförmåner är juridiskt bindande i dag, kommer de att vara det även efter det att den lagfästa rätten till tjänstepension trätt i kraft."

Reservpensionen är inte samordnad med statlig pension eller lön från statlig anställning. Det tyder också på att reservpensionen inte är en pension i vanlig mening utan är av livräntekaraktär. Genom avtal mellan parterna på arbetsmarknaden år 1976 är livräntor "nettosamordnade" med ATP, dvs. undantagna från samordning.

Uppräkningsbehovet

När möjligheterna att byta ut reservpension mot engångsbelopp infördes med bestämmelsen om att engångsbeloppet skulle beräknas som det kapitaliserade värdet av pensionens grundbelopp kunde den kommande inflationsutvecklingen inte förutses.

För att engångsbeloppen skall återfå sitt ursprungliga realvärde behöver de räknas upp med en faktor 10.

För jämförelse kan nämnas att det kapitaliserade värdet av yngre reservofficerars tjänstgöringspremier vid 55 års ålder med motsvarande tjänstgöringsskyldighet uppgår till ca 200 000 kr. (räntefot 5 %), mot engångsbeloppet ca 20 500 kr.

Huvudsak för staten

Till efterlevande till avlidna reservofficerare utgår ersättning motsvarande engångsbeloppet minus uttagen reservpension. Med nuvarande låga engångsbelopp blir den ersättningen obetydlig eller ingen alls.

Det är en hederssak för staten som arbetsgivare och en viktig rättvisefråga att reservpensionens samordning med ATP slopas och att pensionens engångsbelopp räknas upp så att det återfår sitt ursprungliga realvärde.

Överläggningar i frågan har sedan början av 1980-talet förts med statens arbetsgivarverk och regeringskansliet. I regeringskansliet anges att för slopande av reservpensionens samordning med ATP erfordras ett riksdagsbeslut i frågan.

Hemställan

Mot. 1987/88

Fö426

Mot denna bakgrund hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om slopande av reservpensionens samordning med ATP och uppräknig av reservpensionens engångsbelopp.

Stockholm den 21 januari 1988

Göthe Knutson (m)

Blenda Littmarck (m)

Bertil Danielsson (m)

Mona Saint Cyr (m)

Björn Körlof (m)

Ingvar Eriksson (m)